

*Міністерство освіти і науки України
Полтавська державна аграрна академія*

Кафедра підприємництва і права

МАТЕРІАЛИ

X студентської наукової конференції

«Актуальні проблеми права»

5 грудня 2017 р.

Полтава - 2017

Відповідальна за проведення конференції:

Козаченко Ю.А. – доцент кафедри підприємництва і права Полтавської державної аграрної академії

Збірник студентських наукових праць за результатами X студентської наукової конференції «Актуальні проблеми права». – Полтава: ПДАА, 2017. – 57 с.

У збірнику надруковано наукові праці здобувачів вищої освіти факультету агротехнологій та екології і факультету економіки та менеджменту Полтавської державної аграрної академії. Відповідальність за зміст і редакцію наукових праць несуть її автори. Для бакалаврів, спеціалістів та магістрів вищих навчальних закладів освіти.

Бібліографічний список:

1. Скакун О.Ф. Теорія держави і права (Енциклопедичний курс): Підручник. – Харків: Еспада, 2009. – 776 с.
2. Принципи конституційного права України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://studfiles.net/preview/4031166/page:2/>. – Заголовок з екрана.
3. Савенко М.Д. Принципи конституції / М.Д. Савенко // Наукові записки. – 2006. – Т. 53. – С. 13-16.
4. Конституційне закріплення принципів правової держави в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://pidruchniki.com/12090810/pravo/konstitutsiyne_zakriplennya_pраво_ovoюi_derzhavi_ukrayini](http://pidruchniki.com/12090810/pravo/konstitutsiyne_zakriplennya_printsipiv_pраво_ovoюi_derzhavi_ukrayini). – Заголовок з екрана.
5. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України від 28.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

Коваленко Д., здобувач вищої освіти спеціальності «Право», група 11
Науковий керівник: к.ю.н., доцент кафедри підприємництва і права Козаченко Ю.А.

ПРАВО НА ЖИТТЯ І МЕДИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ: ПРОБЛЕМИ СПІВВІДНОШЕННЯ

Право на життя є основоположним правом людини та правом, що забезпечує основні демократичні цінності. Воно є природним і невід'ємним. Без його дотримання всі інші права не мають цінності та значення. Саме тому воно знаходиться під максимальним правовим захистом, що базується на Конституції. Право на життя означає не лише відмову від війни, заборону вбивств та смертної кари, але й умови гідного існування, що необхідні для всебічного розвитку людини.

Право на життя забезпечено низкою конституційних гарантій. Серед них однією з основних гарантій є система охорони здоров'я.

Право на медичну допомогу як фактор реалізації права на життя – це можливість у разі необхідності (хвороба, патологічний стан і т.д.) скористатися ресурсами системи охорони здоров'я, тобто одержати допомогу від медичних працівників.

Надання медичної допомоги найчастіше входить у суперечність із правом на життя людини. Мова йде про практику трансплантації органів і тканин людини (коли в донора – живої людини – вилучають один з парних органів для наступної пересадки, найчастіше піддаючи його життя значній небезпеці), про проведення операції онкологічно хворим (коли в результаті операції хворий помирає, хоча без її проведення він міг би ще певний час жити) тощо.

Необхідність вивчення співвідношення права на життя і медичної діяльності продиктовано різними обставинами:

- проблеми збереження життя людей багато в чому пов'язані з медичною діяльністю, оскільки вони нерідко потребують медичної допомоги;
- стрімкий розвиток нових медичних технологій (трансплантологія, генетика, клонування, реаніматологія й ін.) часто входять у суперечність із забезпеченням права на життя людини;
- операції штучного переривання вагітності (аборт) ставлять питання пріоритету життя і здоров'я матері з життям ненародженої людини;
- складні соціально-економічні потрясіння останніх десятиліть, що торкнулися і сфери охорони здоров'я, обумовили різну доступність медичної допомоги, відповідно різний ступінь захисту права на життя;
- самогубство, що є одним з варіантів самотійного розпорядження життям;
- евтаназія як прояв «непрофільного» впливу медичного середовища на життя людини. Правомірність терміна «право на смерть».

Евтаназія – це діяння, яке свідомо і умисно вчиняється медичним працівником за неодноразовим і категоричним проханням невиліковно хворого з метою припинення фізичних страждань, що має результатом смерть пацієнта [1, с. 459].

Медицина виділяє пасивну і активну евтаназії. Пасивна евтаназія передбачає припинення надання лікування/допомоги, що прискорює смерть пацієнта. Активна евтаназія передбачає введення пацієнту певних лікарських препаратів, які визивають швидку і безболісну смерть [1, с. 459].

В багатьох країнах світу зараз йде тенденція щодо легалізації можливості застосування активної евтаназії. Серед таких країн можемо виділити Нідерланди, Бельгію, Фінляндію, Швецію тощо.

Що стосується України, то частина 3 статті 52 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» дає визначення евтаназії та встановлює спеціальну заборону здійснення евтаназії медичними працівниками: «медичним працівникам забороняється здійснення евтаназії – навмисного прискорення смерті або умертвіння невиліковно хворого з метою припинення його страждань» [2]. Згідно частини 4 статті 281 Цивільного кодексу України «забороняється задоволення прохання фізичної особи про припинення її життя» [3].

Тобто законодавством України встановлено пряму заборону на здійснення активної евтаназії. Крім того, аналіз положень частина 2 статті 52 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» дає підстави стверджувати, що пасивна евтаназія також є неможливою.

Крім того, в Кримінальному кодексі України немає жодної статті, за якою б кваліфікувалося таке діяння як евтаназія.

У теорії кримінального права і в правозастосовній практиці визнається, що добровільна згода людини на позбавлення її життя не виключає протиправності й караності діяння і кваліфікується за ст. 115 Кримінального кодексу України (умисне вбивство) [4].

Питання евтаназії сприймається двозначно.

З одного боку, застосування евтаназії забезпечує право людини на самостійне розпорядження своїм життям. Високої позитивної оцінки заслуговує повага до волі людини, яка бажає своїм відходом із життя зняти моральний і фінансовий тягар із близьких людей.

З іншого боку, евтаназія зупинила б науковий прогрес, адже якщо законодавець дозволить її здійснювати, то у медичних працівників не виникатиме бажання шукати нові методи лікування хворого; ученим-біологам і генетикам не доведеться винаходити нові засоби боротьби з раком, СНІДом та іншими тяжкими хворобами.

Легалізація евтаназії призвела б до неприпустимого тиску на деяких інвалідів, невиліковно хворих або осіб похилого віку, які б хотіли ще пожити, але водночас не хочуть бути «марним і тяжким тягарем» для суспільства.

Окрім цього, досить складно буде встановити добровільність ухвалення рішення. І навіть у тому випадку, коли добровільна згода пацієнта є очевидною, завжди буде залишатися сумнів, що хворий міг би переглянути своє рішення, коли розпочата процедура позбавлення життя уже викличе незворотні зміни у його організмі.

Важливою є думка міжнародної спільноти. Так, на 39-й Всесвітній Медичній Асамблеї, що проходила в Мадриді (Іспанія) у жовтні 1987 року, було прийнято «Декларацію про евтаназію», згідно з якою евтаназію як акт навмисного позбавлення пацієнта життя, навіть на його власне прохання, було визнано неетичною. Втім, це не виключає обов'язку лікаря шанобливо ставитися до бажання хворого і не заважати природному перебігу процесу вмирання в термінальній фазі захворювання [5]. Таким чином, згідно з цією Декларацією, неетичним визнається лише здійснення активних дій, спрямованих на позбавлення хворого життя. Відмова ж від надання медичної допомоги (пасивна евтаназія) з певного моменту перебігу захворювання є припустимою і не порушує вимог лікарської етики.

Отже, однозначний висновок щодо можливості застосування евтаназії зробити складно. Дозволяючи проведення евтаназії, потрібно враховувати безліч факторів, чітко визначити процедуру.

Бібліографічний список:

1. Мірошніченко О.А. Евтаназія та право людини на життя у міжнародному та національному праві / О. А. Мірошніченко // Форум права. – 2012. – № 3. – С. 459–464 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: file:///C:/Users/admin/Downloads/FP_index.htm_2012_3_81.pdf. – Заголовок з екрана.

2. Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України від 19 лист. 1992 р. № 2801-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 4. – Ст. 19.

3. Цивільний кодекс України від 16 січ. 2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №№ 40–44. – Ст. 356.

4. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05 квіт. 2001 р. № 2341-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25–26. – Ст. 131.

5. Про евтаназію [Електронний ресурс] : декларація Всесвітньої Медичної Асамблеї, жовтень 1987 р. // Верховна Рада України : офіц. веб-портал. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_329. – Заголовок з екрана.

Кондра А., здобувач вищої освіти спеціальності «Право», група 11
Науковий керівник: к.ю.н., доцент кафедри підприємництва і права Козаченко Ю.А.

ПРАВОВА ПРИРОДА І ЗНАЧЕННЯ РІШЕНЬ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

Конституційний Суд України – єдиний орган конституційної юрисдикції в Україні. Завдання його полягає в гарантуванні верховенства Конституції як Основного Закону держави на всій території України.

Рішення Конституційного Суду є остаточними: вони не можуть бути оскаржені. Вісімнадцять суддів Конституційного Суду України за своїм складом відображають паритет трьох гілок влади в державі. Об'єктом конституційної перевірки не можуть бути заяви, звернення та інші акти загальнополітичного характеру, що не мають прямого юридичного значення.

Діяльність Конституційного Суду України ґрунтується на засадах незалежності та колегіальності, повноти й усебічності розгляду справ, гласності, обґрунтованості прийнятих рішень, рівноправності суддів, верховенства права.

За ст. 13 Закону України «Про Конституційний Суд України» Конституційний Суд приймає рішення і надає висновки у справах щодо [1]:

1) конституційності законів та інших правових актів Верховної Ради України, актів Президента, Кабінету Міністрів України, Верховної Ради Автономної Республіки Крим;

2) відповідності Конституції чинних міжнародних договорів України або тих із них, що вносяться до Верховної Ради України для надання згоди на їх обов'язковість;

3) додержання конституційної процедури розслідування і розгляду справи про усунення Президента України з поста в порядку імпічменту;

4) офіційного тлумачення Конституції та законів України.

Зміст і високе місце рішень органу конституційного судочинства пов'язані у тому числі з наслідками їх ухвалення. Згідно зі ст. 152 Конституції України закони, інші правові акти або їх окремі приписи, визнані неконституційними, втрачають чинність із дня ухвалення про це рішення органом конституційної юрисдикції [2]. Як наслідок правовий акт, визнаний неконституційним, фактично скасовується. Для прикладу, рішення

ЗМІСТ

Бибко О.	Співвідношення понять «конституція», «конституціоналізм», «конституційне право»	3
Бігдан Є.	Банкрутство підприємств та їх санація	5
Дудко А.	Акціонерні товариства: історичні та правові аспекти	8
Жванко Є.	Особливості доказування в господарському процесі	10
Кібальник Я.	Значення конституційних принципів для забезпечення прав людини	12
Коваленко Д.	Право на життя і медична діяльність: проблеми співвідношення	15
Кондра А.	Правова природа і значення рішень Конституційного Суду України	18
Костенко А.	Штрафні санкції в господарському праві України	20
Любарець С.	Корпоративні права: поняття, зміст та основні функції	22
Мирошник В.	Поняття господарсько-правової відповідальності в законодавстві України	25
Міняйло К.	Конституційна реформа та доступ до справедливого правосуддя	27
Ноженко Ю.	Штрафні санкції за порушення трудової дисципліни: правомірність застосування	30
Онищенко Т.	Дозвільна система у сфері господарської діяльності	32
Руденко О.	Ліквідаційна процедура у справі про банкрутство	35
Рудь А.	Реалізація пасивного виборчого права громадянами України: актуальні питання	37
Сергієнко В.	Сутність та види маркетингових стратегій	39
Тарасенко Ю.	Актуальні питання розмежування компетенції між господарськими та адміністративними судами	41
Ткаченко Н.	Недоліки та переваги третейського розгляду спорів в Україні	44
Черниш І.	Місцевий референдум як форма безпосередньої демократії	47
Чорна А.	Економічні права людини і громадянина: конституційні гарантії	49
Юренко М.	Місцеве самоврядування: необхідність реформування та перспективи розвитку	52
Якубенко О.	Електронні носії як докази в господарському процесі	54